

SAMBANDSFLOKKURIN

Frælsi til vinnuna at skipa fiskiskapin

Eftir uppskotinum frá Sambandsflokkinum, so verða veiðurættindini nú ein partur av kvotuni fyri einstaka fiskslagið og rættindini eru umsetilig

Árni Gregersen

Ein týðandi partur av nýskipanini er at skapa karmar, so at so nógv sum møgult fæst burtur úr tilfeinginum.

Hetta verður m.a. gjørt við, at aktørarnir í vinnuni fáa bestu umstøður at optimera sítt virksema og harvið leggja framleiðsluna soleiðis tilrættis, at hon skapar størst møgult avlop, bæði á sjógvi og landi.

Sambandsflokkurin sigur, at umsitingin av veiðurættindunum er bulurin í komandi fiskivinnuskipanini. Flokkurin sigur, at tað ræður um at optimera og effektivisera og at fáa talið av skipum at hóska til tað nøgd av fiski, sum er.

Uppskotið leggur eisini upp til, at ongar avmarkingar verða settar á, hvussu feløg fiska kvoturnar, sumt ey fáa. Tað vil sigg, at tað sstendur feløgum frítt at veiða kvoturnar við trolí, línu ella øðrum.

Ein annar avgerandi táttur í uppskotinum hjá sam-

bandsflokkinum er eisini, at veiðurættindini eru frítt umsetiligar millum feløg.

At veiðurættindini eru frítt umsetilig merkir, at eitt reiðari til eina og hvørja tíð kann selja veiðurættindini til annað felag ella til landið.

Veiðurættindini verða latin sum 8-ára loyvir og merkir hetta, at tað almenna hevur fullan rætt til at uppsiga veiðurættindini, tó við 8-ára freist.

Einstaka reiðarið hevur samstundis fullan ræðisrætt á rættindunum í ásetta tíðarskeiðnum.

Full gagnnýtsla

Í uppskotinum verður dentur eisini lagdur á, at øll rættindi verða gagnnýtt, sum í veruleikanum vil siga, at talan er um ein brúkskyldu:

- Ikki gagnnýtt veiðurættindi verða latin aftur til landið um tey ikki hava verið gagnnýtt í tvey ár
- Veiða, herundir serliga hjáveiða, ið reiðarið ikki hevur kvotu til ella sum er undir minstamark,

Eftir uppskotinum hjá Sambandsflokkinum velja feløg sjálvi, hvussu tey veiða fiskin

skal fyrast í land, og kann reiðarið tá brúka/ flyta upp til 5% av kvotuni fyri fylgjandi árið

- Um reiðarið longu hevur flutt 5% av kvotuni fyri fylgjandi árið fær reiðarið t.d. 20%, meðan tað almenna fær t.d. 80% av landingarvirðinum fyri veiði, ið reiðarið ikki hevur kvotu til, ella sum er undir minstamark. Tey 80% hjá tí almenna fella til fiskivinnugransking og -royndir.

Rættindi, sum fella aftur til landið, sum tá kasnn selja

tey yvir eina uppboðssølu. Sambandsflokkurin sigur, at hendan ásetingin ger, at reiðari ikki kunnu liggja omaná rættindum, til dømis av strategiskum orsökum.

Flokkurin vil hava, at tað sum færoyingar eiga ella hava rættindi til, verður gagnnýtt til fulnar.

Alt til lands

Í uppskotinum stendur, at alt tilfeingið skal fyrast til lands í Føroyum. Hetta merkir av høvd, ryggir, garnar og livur , sum vanliga verða blakað út aftur, skulu takast við til lands. Hetta so

tilfeingið kann meirvirkast á landi og soleiðis koma samfelagnum til góðar.

Sambandsflokkurin sigur eisini, at forðingar verða settar fyri, at ov nógvur fiskur fer óvirkaður av landinum.

Flokkurin heldur, at hetta kann verða gjørt við landingargjaldi fyri landingaruttanlands ella at fiskurin verður kravdur um ein marknað í Føroyum.

Henda áseting skal tryggja, at minst møgult av óvirkaðum tilfeingi fer av landinum. Ásetingin um landingargjald er meinlik tí, sum er álagt makrelinum.

Landingargjaldið verður ásett og tillaga einstaka fiskaslagnum, soleiðis at gjaldið ongantið verður ein forðing fyri, at tilfeingið verður gagnnýtt.

Ein annar møguleiki ístaðin fyri landingargjald kundi verið at kravt, at fiskurin skal yvir eina uppboðssølu/ marknað á landi. Trupulleikin kann tó vera, at nøgdin, ið fer á uppboðssøluna vil vera ov lítil, serliga tá møguleiki er fyri vertikalari integratióin millum skip og virkir.

Gjaldast skal fyri at fáa rættindi at veiða

Tilfeingisgjald skal latast til landið fyri rættindini at sleppa at fiska

Sambandsflokkurin heldur, at fyri at fáa rættindi at fiska, so er ein partur av treytunum, at ein tilfeingisrenta verður goldin.

- Tilfeingisgjald verður álagt einstaka fiskaslagnum eftir útrokning av einum normalbruttovinningi eftir einum miðalroknskapi (eins og ásetingarnar fyri norsku alivinnuna)
- Ein óheftur stovnur skal umsita tilfeingisgjaldið og peningurin fer inn í ein langtíðargrunn, har t.d. eitt inngjald eitt ár verður útgoldið við 1/10-parti, hvørt fylgjandi ár í eitt 10-ára skeið

Við at áleggja eitt tilfeingisgjald eftir einum normalbruttovinningi í einum miðalroknskapi, verður gjaldið ásett eftir einum objektívum

grundarlagi, sum samstundis tekur støðið í vinnuligu kørmunum.

Um fiskaprísirnir í einstaka fiskaslagnum eru lágir eitt ávíst ár, og oljuprísurin samstundis høgur, vil profitturin vera undir trýsti og harvið minkar tilfeingisgjaldið samsvarandi.

Samstundis merkir ásetingin, at vinnuligir aktørar, ið klára seg væl, verða ikki revsaðir og skulu gjalda hægri gjald enn aðrir, eins og teir verða tað við vanligum felagskatti.

Fyri at tryggja, at tilfeingisrentan, ið er náttúrugivnað virðið av tilfeinginum, kemur samfelagnum og borgarunum til góðar, verður útlutingin av tilfeinginum skipað á niðanfyristandandi hátt, soleiðis at tað almenna fær hóskað gjald fyri tilfeingið.

Ásetan av árligum gjaldi fyri veiðurættindi

- Tilfeingisgjald verður álagt einstaka fiskaslagnum eftir útrokning av einum normalbruttovinningi eftir einum miðalroknskapi (eins og ásetingarnar fyri norsku alivinnuna)
- Ein óheftur stovnur skal umsita tilfeingisgjaldið og peningurin fer inn í ein langtíðargrunn, har t.d. eitt inngjald eitt ár verður útgoldið við 1/10-parti, hvørt fylgjandi ár í eitt 10-ára skeið

Við at áleggja eitt tilfeingisgjald eftir einum normalbruttovinningi (normal-EBITDA, áðrenn lønir) í einum miðalroknskapi, verður gjaldið ásett eftir einum objektívum grundarlagi,

sum samstundis tekur støðið í vinnuligu kørmunum. Um fiskaprísirnir í einstaka fiskaslagnum eru lágir eitt ávíst ár, og oljuprísurin samstundis høgur, vil profitturin vera undir trýsti og harvið minkar tilfeingisgjaldið samsvarandi. Harvið vil tilfeingisgjaldið / tað almenna bera ein part av váðanum við sveiggjum í fiska- og oljuprísnum.

Samstundis merkir ásetingin, at vinnuligir aktørar, ið klára seg væl, vilja ikki verða revsaðir og skulu gjalda hægri gjald enn aðrir, eins og teir verða tað við t.d. vanligum felagskatti. Á sama hátt fáa aktørar, ið klára seg illa ongan fyrirum, við tað, at teir skulu gjalda sama gjald sum allir hinir.

Við at lata ein óheftan stovn umsita tilfeingisgjaldið

og við, at gjaldið fer inn í ein grunn, verður ásetingin av gjaldinum loyst burtúrur figgjarpolitisku telvingini, har tað áður er sæð, at gjaldið verður ásett eftir tørvinum hjá landskassanum heldur enn eftir virðinum á tilfeinginum.

Møgult er at loysa inn-tøkurnar frá gjaldinum enn meira frá figgjarpolitisku telvingini við, at onki útgjald verður fyrstu 2-4 árin, eftir at eitt gjald er komið í grunnin.

Útfluting av nýggjum veiðurættindum

Nýggj veiðurættindi skulu á uppboðssølu. Fylgjandi rættindi verða at roknað sum nýggj veiðurættindi:

- Nýggj fiskasløg, sum ikki hava verið kvoteraði áður
- Øking av verandi fiska-

sløgum upp um søguliga hámarkið seinastu 20 árin

- Ógagnnýtt tilfeingi

Ásetingarnar taka støðið í, at nýtt tilfeingi skal bjóðast javnt út til verandi og nýggjar aktørar í fiskivinnuni. Hetta merkir, at hvørki verandi ella nýggir aktørar fáa framhjárætt til tilfeingið, men verða javnsettir og mugu bjóða uppá rættindini.

Ásetingin um, at ein øking av einum verandi fiskaslagi fer upp um eitt søguligt hámark merkir, at um fiskiskapurin eftir t.d. toski fer upp um tað "besta" árið seinastu 20 árin, skal tað, sum kvotan fer upp um hámarkið, bjóðast út á uppboðssøluni.